

Roman Łyczywek

Zagadnienie konsultacji zawodowej w zespołach adwokackich : (artykuł dyskusyjny)

Palestra nr 2, 23-27

1956

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Można przyjąć, iż dzisiaj zrozumienie potrzeby dalszego szkolenia zawodowego jest wśród adwokatury niemal powszechne, tym bardziej, że szybko postępująca przebudowa ustroju prawnego zmusza adwokatów do bieżącej pracy nad uzupełnianiem wiadomości.

Obowiązująca ustawa o ustroju adwokatury nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, jakie stawia się obecnie wymagania z zakresu kwalifikacji zawodowych. Art. 73 obok obowiązku podnoszenia poziomu ideologicznego wysuwa jako szczególny obowiązek Zespołów Adwokackich podnoszenie poziomu zawodowego i kontrolę pracy zawodowej członków zespołu. Analogiczne zadania stawia przed okresowymi konferencjami członków zespołów rozporządzenie z dn. 14.VIII.50 r. w sprawie zespołów adwokackich.

Jeszcze szczegółowiej te same zasady wyraża tymczasowy regulamin zespołów adwokackich (Dz. U. Min. Spr. Nr 9, poz. 93).

Zgodnie z tym regulaminem do obowiązków kierownika zespołu należy czuwanie nad podnoszeniem zawodowego poziomu adwokatów i kontrola ich pracy zawodowej (§ 14), oraz czuwanie nad tym, by wszyscy członkowie Zespołu w ramach akcji społecznej w szczególności pracowali na polu popularyzacji ustawodawstwa (§ 18). Te same obowiązki nakłada regulamin na poszczególnych członków zespołu (§ 27).

Szczególnie obszerna tematyka z zakresu dokształcania stojąca przed nami w związku z koniecznością pogłębienia znajomości procesów społeczno-gospodarczych stwarza znaczne trudności w równomiernym opanowaniu przez każdego adwokata całokształtu tematyki prawnej. Stąd też praktycznie wytworzyły się, zwłaszcza w większych ośrodkach, specjalizacje fachowe poszczególnych adwokatów.

Jakkolwiek praktyka ta nie została dotąd żadnymi normami usankcjonowana, to jednak znalazła ona swój wyraz w przepisach (np. § 7 rozporządzenia w sprawie zespołów adwokackich). Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że specjalizacje te rozwijały się dotąd głównie pod kątem użytkowym i doprowadziły do tego, że adwokaci specjalizowali się w tych dziedzinach prawa, w których wykonywali praktykę (co wiązało się z największą dochodowością specjalizacji). Natomiast daje się odczuć notoryczny brak fachowości adwokatów tam, gdzie ich pomoc z punktu widzenia społecznego jest niezmiernie ważna, choć nie przynosi dochodów, jak inne sprawy (np. prawo rentowe, inwalidzkie, ubezpieczeniowe, stosunku pracy itp.).

Jako pozytywny przejaw psychicznego przełomu związanego z przejściem do pracy zespołowej w adwokaturze zanotować należy przełamanie

skłonności do zachowywania na własny użytek wiedzy zawodowej poszczególnych adwokatów.

Na tym podłożu rozwinął się zwyczaj szerokiej konsultacji wątpliwych przypadków prawnych tzw. „konsultacji korytarzowej“, tj. odbywanej głównie na korytarzu sądowym.

Nie można poddawać w wątpliwość wartości tego systemu konsultacyjnego, który pozwala bardziej doświadczonym adwokatom na wskazanie kolegom właściwej drogi w rozstrzygnięciu lub pokierowaniu załatwieniem poszczególnych spraw.

Z drugiej jednak strony stwierdzić należy wyraźnie, że ten system konsultacyjny posiada bardzo ograniczone możliwości. Nie pozwoli on nigdy na opanowanie wątpliwych kwestii w poważnych sprawach, dla których rozstrzygnięcia konieczne jest wnikliwe studium tekstów prawnych, literatury prawniczej, lub innej fachowej.

Taki stan rzeczy czyni zagadnieniem otwartym stworzenie odpowiednich form konsultacji zawodowej w adwokaturze. Nasuwa się w tej mierze analogia do konsultacji między lekarzami, której absolutnie nie przerwało postępujące uspołecznienie zawodu lekarskiego (np. przez powołanie konsultantów poszczególnych specjalności lekarskich na terenie każdego województwa z ramienia Min. Zdrowia). Powołanie się na tę analogię oczywiście nie sugeruje mechanicznego przyjmowania do adwokatury form ustalonych w innym zawodzie.

Przedmiotem konsultacji w zawodzie adwokackim niezawodnie staną się trudniejsze sprawy zawodowe. Dotyczyć to będzie ponad wszelką wątpliwość nie tylko zagadnień z zakresu prawa karnego czy cywilnego, lecz w równej mierze wszystkich innych dziedzin prawa.

Uznać należy, z punktu widzenia społecznego, za rzecz absolutnie niedopuszczalną, by, jak to z reguły bywało w indywidualnie prowadzonych kancelariach adwokackich — klienci poszukujący pomocy prawnej na odcinkach prawnych mniej wśród adwokatów popularnych (prawo emerytalne, ubezpieczeniowe itd.) na terenie zespołów mogli się spotkać z nieemożliwością uzyskania należytej i wszechstronnej pomocy prawnej.

Najdalej idącą z form konsultacji, zasadniczo nie wykraczającą poza ramy konsultacji, będzie współzastępstwo w sprawie. Współzastępstwo w sprawie znane było od dawna w adwokaturze, lecz stosowane w sposób dowolny i ograniczony, określony z reguły przez ambicję i drażliwość każdego z adwokatów.

W ramach pracy zawodowej zespołów, stosownie do uzasadnionego życzenia mandanta lub z inicjatywy kierownika zespołu. podyktowanej

oceną trudności sprawy, jej rozmiarami i obawą o należyte opanowanie sprawy przez jednego z adwokatów — współzastępstwo dwóch adwokatów spełnić może pozytywną rolę przez lepsze opracowanie sprawy.

Typową formą konsultacji prawnej będzie wycinkowe współdziałanie dalszego adwokata w rozstrzygnięciu istniejących trudności w sprawie, polegające na opracowaniu linii obrony, udostępnieniu literatury prawnej, orzecznictwa i literatury fachowej z innych dziedzin itp.

Jest rzeczą jasną, że tak pomyślana konsultacja objąć musi nie tylko zagadnienia związane ze skutecznością obrony interesów klienta, lecz w pierwszym rzędzie również — zgodnie z ustalonym zakresem i kierunkiem pracy adwokata w Państwie Ludowym — należy objąć konsultacją opracowanie sprawy z punktu widzenia interesu społecznego, ujawnienia prawdy materialnej i uzyskania w ramach prowadzonej sprawy tych wartości wychowawczych, jakim postępowanie sądowe winno odpowiadać.

Konsultacja tego typu wyrażać się będzie w rozstrzygnięciu konkretnie postawionych przez opracowującego sprawę adwokata pytań, z pominięciem zapoznania się przez konsultanta z resztą, zbędnego dla rozstrzygnięcia danej kwestii materiału.

Podjęcie konsultacji w tym zakresie następować winno, bądź to z inicjatywy prowadzącego sprawę adwokata, bądź to w szczególnych wypadkach — z inicjatywy kierownika zespołu. Wynik przeprowadzonej konsultacji w poważniejszych wypadkach winien przybierać formę pisemnej opinii ze strony konsultanta.

Opinie dotyczące kwestii o zasadniczym znaczeniu lub trudności powstałe przy badaniu opinii konsultanta stają się automatycznie materiałem dyskusyjno-seminaryjnym z zakresu szkolenia zawodowego dla ogólnego zebrania zespołu.

Za dalszą formę konsultacji może być uznana konsultacja „zewnętrzna“. Wiele ze spraw w szczególności karnych i cywilnych wymaga od występującego w sprawie adwokata zaznajomienia się z tematyką fachową różnych zawodów. Najczęściej będą to zagadnienia medyczne, techniczne, księgowości itp. W dotychczasowej praktyce najczęściej adwokat szedł na rozprawę nienależycie obeznany z tą tematyką i był biernym słuchaczem wywodów biegłego. Lepiej przygotowani adwokaci starali się tematykę sprawy poznać osobiście z literatury fachowej lub przez sporadyczne rozmowy z okolicznościowymi informatorami fachowymi. Tęgo rodzaju informacje grzeszyły spontanicznością, brakiem należytej metody udostępnienia materiałów pod kątem widzenia potrzeb procesowych itp.

Przed jednostką fachową o takim szerokim zakresie pracy jak zespół adwokacki, staje jako otwarte zagadnienie ustalenia stałej współpracy

z szeregiem dobrych specjalistów z potrzebnych dziedzin nauki i praktyki dla uzyskania tą drogą możliwości najpełniejszego instruowania adwokatów w poszczególnych sprawach, gdzie uzyskanie informacji technicznej z innego zawodu staje się koniecznością.

Jest rzeczą oczywistą, że osoby dobierane w tych warunkach przez zespół jako konsultanci, nie będą mogły występować w tych procesach w charakterze biegłych sądowych.

Zarysowujące się dopiero programowo potrzeby zespołów adwokackich w dziedzinie konsultacji zawodowej nastroczają szereg kwestii, których zdecydowane rozstrzygnięcie w chwili obecnej natrafia na znaczne trudności i w których decyzje stwarzać winno raczej życiowe doświadczenie zespołów adwokackich.

Zaliczyć do nich wypadnie przede wszystkim:

a) Kwestię, czy konsultacja fachowa członków zespołów ma być zinstytucjonowana w tym rozumieniu, że konsultacja poszczególnych dziedzin prawa trwale związana będzie z osobami określonych członków zespołu.

Wszystko przemawia za tym, że stopniowe tego rodzaju ustalanie osób konsultantów będzie konieczne dla zapewnienia ciągłości pracy i specjalizacji fachowej poszczególnych adwokatów i odda to dodatkowe usługi zespołom również i w zbiorowej pracy (np. przy opiniowaniu pracy poszczególnych adwokatów z punktu widzenia fachowego w ramach kontroli pracy adwokatów). Jest rzeczą nie budzącą wątpliwości, że ustalenie osób konsultantów nie może w żadnym razie wykluczyć prowadzenia sprawy z zakresu objętego konsultacją również i przez innych członków zespołu.

b) Kwestią nadającą się do dyskusji jest zagadnienie czy instytucja konsultantów, o ile zostanie określona i ustalona personalnie, związana będzie z działalnością poszczególnych zespołów adwokackich, czy też z Radą Adwokacką. W tym ostatnim wypadku konsultanci z natury rzeczy stanowiliby w pewnym sensie „sztab fachowy“ Rady Adwokackiej w zakresie szerokiej akcji szkoleniowej adwokatów, aplikantów, egzaminów adwokackich itp.

Mimo niewątpliwie licznych trudności, które nasuwają się w ustaleniu instytucji konsultantów w adwokaturze, trudno nie przyjąć, że rozwój konsultacji stanowić będzie pozytywny etap w pogłębianiu pracy zawodowej adwokatów i wpłynie na podniesienie fachowości i społecznej użyteczności pracy adwokatów przyczyniając się tym samym do spełniania w sposób lepszy niż dotychczas zasadniczej misji adwokatury — współdziałania w wymiarze sprawiedliwości i w utrwalaniu praworządności Państwa Ludowego.

c) Otwartą jest kwestią czy ewentualna rozbudowa systemu konsultacyjnego stworzy celowość i konieczność wynagradzania pracy konsultantów. Niewątpliwie nie będzie to mogło w żadnym wypadku obejmować konsultacji w sprawach drobniejszych, jest natomiast rzeczą możliwą, że zaistnieje konieczność wynagradzania pracy konsultantów, wtedy gdy zakres ich czynności okaże się tak znacznym, że będzie on ograniczał możliwości własnej pracy zawodowej konsultanta.